

INHOUD

Voorwoord

Ervaringen van cliënten met krachtwerk

Ervaringen van hulpverleners met
krachtwerk

Afronding van de pilot screening

Nieuws in het kort:

Krachtwerkvlinder Groningen
Dag door cliënten in de Vrouwenopvang
Pilot veerkracht Blijf Dordrecht

Agenda

Colofon

V O O R W O O R D

2012 wordt een belangrijk jaar voor het Verbeterplan Vrouwenopvang. De meeste projecten zijn inmiddels in de implementatiefase beland en zullen in 2012 en volgende jaren geborgd worden binnen de instellingen voor Vrouwenopvang. Dat vraagt nog de nodige voorbereidingen, niet alleen van de projectleiding, naar vooral van directeuren en medewerkers van de Vrouwenopvang. Daarbij is er sprake van een grote mate van enthousiasme en betrokkenheid.

We kijken dus vooruit, maar in de komende Nieuwsbrieven willen we ook nog graag terugzien op de voorafgaande jaren. Wat kunnen we daarvan leren?

In deze Nieuwsbrief staat Krachtwerk centraal. Vanaf het tweede kwartaal van 2012 zal voor wat betreft Krachtwerk de fase van evaluatie en borging ingaan. Daarnaast wordt ingegaan op de stand van zaken van het project Diagnose en Screening en wordt aandacht besteed aan de landelijke bijeenkomst voor cliëntenvertegenwoordigers op 10 maart a.s.

In de volgende Nieuwsbrief besteden we o.a. aandacht aan de ontwikkeling en implementatie van de methodiek Krachtwerk, dat in opdracht vanuit het Verbeterplan Vrouwenopvang door het Onderzoekscentrum Maatschappelijke Zorg (Omz) van UMC St Radboud is gerealiseerd. Dat deze methodiek een belangrijke bijdrage levert aan de kwaliteit(verbetering) van de hulpverlening is geen vraag, maar een feit.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Bram Koppenaal,
programmaleider Verbeterplan Vrouwenopvang

ERVARINGEN MET KRACHTWERK VAN EEN CLIËNT (DEEL 2)

Door Anne

Op 10 oktober zette ik mijn voeten, samen met twee kinderen, over de drempel van de vrouwenopvang Kadera in Zwolle. Ik had van te voren nooit kunnen weten hoe ik met die stappen letterlijk en figuurlijk alles achter mij zou laten. Ik was zwaar depressief, voelde dat ik gefaald had, en had de strijd verloren waar ik mijn twee kinderen in betrokken had. Mijn kinderen wou ik afstaan aan pleegzorg, omdat zij het vast beter zouden doen en de kinderen zo tenminste nog een toekomst hadden. Kortom: geen zelfvertrouwen meer. Ik heb drie maanden met de kinderen op de crisisafdeling gezeten, waarna ik kon doormoeten naar Intensieve Zorg Zwolle (IZZ) waar ik zeven maanden heb gewoond. Nog steeds was ik depressief, maar ik had inmiddels ook een paar goede dagen in de week. In de periode bij IZZ werd de methodiek Krachtwerk geïntroduceerd. Mijn begeleidster stond er helemaal achter, en heeft mij de boodschap van de methodiek overgedragen. Mij werd gevraagd om eens na te denken over mijn kwaliteiten. Gelijk stonden mijn haren recht overeind, want juist mijn kwaliteiten hebben mij in de afgrond geholpen. Na twee maanden, want zolang duurde het om er rustig mee om te gaan, hadden we een mooi lijstje. Aan de hand van dit lijstje, begon ik ook inzichten te krijgen. Dat je goed kan luisteren is belangrijk, maar als je het gevoel hebt 'ik luister altijd maar niemand naar mij', doe je daarin iets niet goed. Geef je grens eens aan, zei mijn begeleidster. Dat was wel een leerpuntje voor mij.

Langzaam aan werden alle vakjes gevuld. In het midden stond een leerpunt dat werd gevuld met hoe ik het vroeger deed, en hoe ik er nu mee om zou kunnen gaan met mijn huidige kwaliteiten..Ik begon het, echt waar, steeds leuker te vinden! Ik ben ontzettend leergierig, en ik heb nu geleerd dat ik zo'n kwaliteit moet benutten voor iets dat goed is voor mij.

Samen met de psycholoog, besprak ik de punten die me opvielen uit het methodiek krachtwerk. Wat mij is opgevallen, is dat ik in mijn leven (vanaf mijn jeugd, tot in de opvang) nooit in het NU heb gestaan. Altijd bezig met , "als dan" en "wanneer ik dat heb gedaan".

Ik was hulpverlener van beroep, en ik zie het verschil van benaderen! Je kunt een uur lang over koetjes en kalfjes praten met verkeerde kleurtjes, maar de methodiek werkt voor mij zoveel anders.

Op een gegeven moment kon ik zelfs mijn problemen is naast me neer leggen, wat een rust geeft dat!

Na een tijd kreeg ik een gesprek, krachteninventarisatie, met alle betrokken hulpverleners. Ik kreeg veel waardering voor wat ik op papier kreeg. Iedereen was na een uur perfect op elkaar afgestemd, en ik was de draaiende motor binnen het team. Ja, een team want met een team gingen we de problemen aanpakken, aan de hand van mijn kwaliteiten.

Ik zou weer de baas worden over mijn leven en voor mij het belangrijkste, ik zou weer gaan groeien! Maar dit keer in rust, niet vooruit lopen maar leven in het NU.

Ik heb van oktober 2010 tot juni 2011 in de opvang gelogeed! We maakten in de groep wel eens een grapje, en we noemen het 'Hotel van de toekomst'. Ik geloof daar in, want ik ben tot mezelf gekomen. Eindelijk even stil staan, zien en leren van je leven zodat situaties zich (in principe) niet meer voordoen. Leer te luisteren naar mensen die je willen helpen en die het goed met je voor hebben! *'De werkelijke naam voor het geluk is:.. tevredenheid'*.

ERVARINGEN VAN HULPVERLENERS MET KRACHTWERK (DEEL 1)

Door Ligya Wachter, teamleider Vervolgopvang, VieJa Utrecht

In oktober en november 2010 is het team Vervolgopvang van Vieja Utrecht getraind en per februari 2011 werkt de afdeling krachtgericht. (Dit gebeurde in het kader van het CTI-onderzoek *Effectief*.) Vervolgopvang werd aangemerkt als pilot en had een eigen implementatiewerkgroep, bestaande uit een teamleider, een werkbegeleider en een teamlid.

Het doel van de pilot is het implementeren van Krachtwerk op de afdeling Vervolgopvang:

- Mogelijkheden om te oefenen in krachtgericht werken en het denken eigen te maken en te stimuleren;
- Signaleren en inventariseren van verbeterpunten bij het implementeren van Krachtwerk in het team en bij de afdeling;
- Advies uitbrengen aan het MT.

Vanaf februari 2011 is het team begonnen met het begeleiden van de cliënten volgens Krachtwerk. Na aanpassing van de formulieren is er een overgangperiode ingesteld, waarbij bestaande cliënten nog volgens de oude manier werden begeleid; nieuwe cliënten worden begeleid volgens Krachtwerk.

Krachtgericht werken wordt ervaren als een methodiek waar goed mee te werken is. Het team is enthousiast en gemotiveerd om deze methodiek eigen te maken. Cliënten reageren positief op de methode. De methodiek begint zich landelijk te vertalen, we krijgen sinds kort aanmelding van cliënten via zij-instroom die elders krachtgericht zijn begeleid.

AFRONDING VAN DE PILOT SCREENING

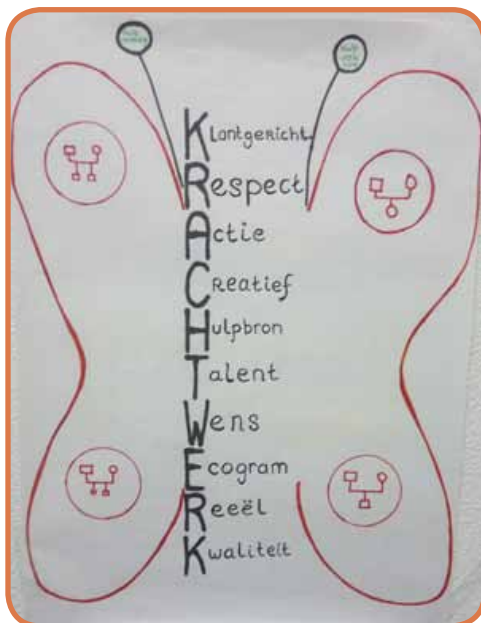
door Rabia Samsedin, psycholoog, st. Arosa, Rotterdam

Stichting Arosa heeft vorig jaar deelgenomen aan de landelijke pilot Screening waarbij drie geselecteerde instrumenten bij cliënten werden afgenomen in een vroeg stadium van de hulpverlening. Vóór de deelname aan de pilot werd iedere nieuw geplaatste cliënt gescreend door een SPV –er, met als gevolg dat er een wachtlijst ontstond. Daarnaast bleek dat niet iedere cliënt gescreend hoefde te worden. De insteek vanuit Arosa was dus om voorafgaand te analyseren en alleen cliënten met significante klachten door te verwijzen voor nader onderzoek. Dit proces werd dus ondersteund door deelname aan de pilot om voortijdige klachten/problemen te signaleren en te herkennen.

De organisatorische voorbereidingen van de pilot hebben ruim een maand in beslag genomen waardoor de operationele uitvoering wat vertraging opliep. Maar we hebben een inhaalslag gemaakt en zijn begin maart 2011 binnen Arosa daadwerkelijk gestart met de afnames van de instrumenten. In het kader van de pilot hebben we ons beperkt tot de afnames bij cliënten die geplaatst werden op de 24 –uurs time –out locatie.

De afnames van de drie vragenlijsten, BSI (klacht gerichte vragenlijst), HASI (bekwaamheids-index) en de VG&O (opvoedingsvaardigheden) werden uitgevoerd in de 3de week na plaatsing om enigszins een onderscheid te maken tussen situationeel gerelateerde klachten en pathologie.

Gedurende de pilotperiode zijn niet alle cliënten gescreend om verschillende redenen variërend van terugkeer naar partner, tijdelijke crisisplaatsing of voortijdig vertrek uit de opvang. In de periode van maart van tot eind december zijn er ruim 80 cliënten gescreend. De klachtgerichte vragenlijst is standaard bij iedere cliënt afgenomen. Het overgrote deel van de gescreende cliënten rapporteerden positief over het afnemen van de vragenlijsten, met name de klachtgerichte vragenlijst. Daarnaast bleken cliënten open te staan voor een aanvullend onderzoek. De klachtgerichte vragenlijst is na drie maanden nogmaals afgenomen. Dit instrument is ook ingezet als effectmeter, met als doel om na te gaan of de klachten gereduceerd zijn. Met andere woorden: te evalueren of er verbetering is opgetreden. Bij het overgrote deel van de cliënten, waarbij er sprake was van een tweede afname, bleken de klachten verminderd te zijn. De bekwaamheidsindex is niet standaard afgenomen aangezien de vragenlijst ontwikkeld is voor cliënten die de Nederlandse taal enigszins machtig moeten zijn om de uitvoerende onderdelen correct uit te voeren. Dit talige aspect maakt het lastig om te differentiëren tussen taalproblemen en een laag IQ. Dit blijkt een knelpunt te zijn, gezien de culturele diversiteit van onze cliënten. Tijdens de pilotperiode was het een terugkerend item om te onderzoeken op welke wijze de screening effectief en efficiënt kan worden ingevuld dan wel aangevuld en worden ingezet. Doel hiervan is om gerichte hulp te kunnen aanbieden, aansluitend bij de problematiek en behoefte van de cliënten. Wat in ieder geval naar voren is gekomen is dat een vroegtijdige en systematische screening een meerwaarde oplevert als er gekeken wordt naar de signalering van klachten/problemen, de herkenning dan wel bevestiging van een reeds bestaand "niet pluis gevoel" en het verkorte proces rondom door verwijzing voor uitgebreider diagnostisch onderzoek.

NIEUWS IN HET KORT:

KRACHTWERKVLINDER GRONINGEN

De afbeelding hiernaast komt uit de basistraining Krachtwerk, van de medewerkers St. Toevluchtsoord. Op creatieve manier is weergegeven wat Krachtwerk betekent voor cliënten (cliëntsystemen) en medewerkers.

BLIJF GROEP: MEDEWERKERS EN CLIËNTEN ENTHOUSIAST OVER KRACHTWERK!

In het voorjaar zijn alle residentiele teams van Blijf Groep in Noord-Holland getraind in Krachtwerk. In het najaar zijn de teams uit Amsterdam en Flevoland getraind. De ondersteunende diensten en ambulante werkers van Blijf Groep hebben een voorlichtingsmiddag gehad over Krachtwerk. Medewerkers zijn blij dat Krachtwerk niet iets nieuws is, maar juist aanvullend op de kennis en vaardigheden die zij al in huis hebben. En de cliënten: die juichen de nieuwe ontwikkelingen van harte toe! De meest favoriete filmpjes die tijdens de training worden vertoond zijn Marc Lammers, de hockey-coach ("Onze hersenen kennen het woordje 'niet' niet!") en Johnny Cash (passie!) die er voor gaat om zijn grote wens in vervulling te krijgen: de opname van zijn eerste plaat. De implementatie van Krachtwerk verloopt tot dusver voorspoedig bij Blijf Groep. Medewerkers geven aan dat het van belang is om terugkomdagen te organiseren om bewust bekwaam krachtgericht te zijn en te blijven.

DAG VOOR CLIËNTEN IN DE VROUWENOPVANG

Op 3 mei wordt een dag georganiseerd voor de cliënten van de vrouwenopvang. Het thema is 'De klant geeft kleur aan de Vrouwenopvang'.

De organisatie ligt primair bij een werkgroep, samengesteld uit de bestaande werkgroep Mo/Vo en leden van het Verbeterpanel met ondersteuning vanuit het LOC. Het idee is om deze dag over participatie / medezeggenschap te organiseren voor de vrouwen van de vrouwenopvang. Vanuit het Verbeterplan gezien is het een goed moment voor tussentijdse evaluatie om vanuit cliënt perspectief de reacties te horen over de voortgang van het verbeterplan en de wensen ten aanzien van het vervolg; wat gaat er goed en wat kan er nog beter.

De activiteiten op die dag zijn gericht op informeren over de voortgang van het Verbeterplan, het delen van goede voorbeelden, maar ook het signaleren en agenderen van knelpunten.

Primair richt de dag zich op de leden van de cliëntenraden van de vrouwenopvang. De dag staat echter ook open voor vrouwen die belangstelling hebben voor medezeggenschap en nog geen lid zijn van een cliëntenraad zodat dit hen kan motiveren om in de toekomst wel lid te worden. De dag richt zich tevens op de kinderen van de vrouwen waarvoor een apart programma wordt georganiseerd.

De locatie is in Rotterdam, meer informatie hierover volgt. Zet de datum alvast in de agenda van de cliëntenraad.

PILOT VEERKRACHT

De eerste start is gemaakt met de training Veerkracht bij de drie pilotorganisaties; Kadera, Blijf Dordrecht en Kompaan & De Bocht. In december 2011 heeft de eerste trainingsdag plaatsgevonden, die positief is ontvangen. Tevens heeft deze eerste trainingsdag al een paar aandachtspunten voor de toekomst opgeleverd. Deze zijn meteen opgepakt.

Vanaf 1 januari wordt er in de drie pilotorganisaties met veerkracht gestart. In de volgende nieuwsbrief zullen we de eerste ervaringen met het daadwerkelijk werken met Veerkracht melden.

AGENDA

27 januari - Bijeenkomst verbeterpanel

10 februari - VO Verenigingscommissie

3 mei - Dag voor de cliëntenraden

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Federatie Opvang, Verbeterplan Vrouwenopvang

WWW.OPVANG.NL

Vormgeving en opmaak:

Anneke Heerma, Federatie Opvang

kopijadres:

I. Joris, Kompaan & De Bocht
ietyjoris@kompaanendebocht.nl

Verschijningsfrequentie:

4 maal per jaar